

## Estadístiques i maquillatge de la realitat

El govern espanyol assegura que «la xifra real de defuncions per Covid-19 és difícil de conèixer». I no fa ni 48 hores ens deien que les xifres de la Generalitat eren inexactes i alarmistes! En què quedem?

Tota estadística exigeix una sèrie de definicions prèvies, no sempre fàcils d'establir sense que semblin massa arbitràries, i a continuació l'aplicació seriosa de les definicions prèviament establertes.

Podem entendre-ho millor amb un exemple: un malalt, afectat d'una malaltia greu X, en un estat ja molt avançat, és atropellat per un cotxe, que li causa unes ferides també greus, però compatibles amb la supervivència immediata. Tanmateix, al cap de tres dies, aquesta persona mor. Quina ha estat la causa de la mort, la malaltia o l'accident de cotxe?

Per a aquestes circumstàncies s'han desenvolupat protocols. Es tracta de convencions necessàries des del punt de vista mèdic, però també jurídic i econòmic: si atropello algú i aquest algú mor immediatament, quina responsabilitat civil i penal tinc? I la meua assegurança? I l'assegurança de l'afectat? I si mor al cap de quatre dies? I si mor al cap d'un any? Quantes vegades hem sentit una frase com ara que "des que fa un any i mig va tenir l'accident, ja no ha fet res de bo".

Per això com a societat ens dotem de convencions tècniques i legals, que com a tals són discutibles, que a voltes semblen arbitràries, perquè és ben segur que també es podrien haver establert d'una altra manera. I que fins i tot en determinades circumstàncies poden ser molt poc aclaridores. Quan en una partida de defunció llegeixes "causa de la mort, aturada cardiorespiratòria" penses: "sí, gràcies, ja m'ho semblava".

El govern central té raó doncs si diu que és una xifra difícil d'establir, però no en té en la seva obstinació a fer les coses mal fetes, amb què a les dificultats intrínseques s'hi afegeixen les improvisacions, les inexactituds (jo no tinc dades bones, però sé que les teves són dolentes!) i les ganes de maquillar. I són ganes de maquillar negar-se obstinadament a fer servir fonts d'informació altres que les subministrades pels hospitals.

Va apareixent cada cop més clar que cal ajudar-se de mètodes alternatius, en especial el que jo anomeno el 'mètode de l'alcalde d'Igualada' (si, ja ho sé, no el va inventar pas ell, però va tenir l'encert d'indicar que existia i de mostrar-s'hi favorable, i jo ja sempre en diré així).

En resum es tracta de contraposar el nombre de morts en circumstàncies "normals" (els de fa un any en iguals dates, per evitar factors estacionals) amb els d'enguany en un mateix territori, i valorar el contrast. I, afegeixo, millor amb la mitjana de - posem per cas - tres anys. Em direu: això també és

inexacte, perquè ara hi ha, per exemple, menys accidents de cotxe. Però això no lleva valor indicatiu a una estadística feta d'aquesta manera, especialment si el contrast numèric entre dues causes és tan gran.

Una cosa anàloga passa amb el tema de les residències de gent gran. Cal establir, globalment, la resposta a almenys quatre preguntes: a) quina ha estat enguany la taxa de mortalitat en residències de gent gran?, b) quina va ser l'any passat en iguals dates? i c) i d), el mateix que a) i b) però aplicat a la mortalitat per a les mateixes franges d'edat fora de les residències? (i com que dic el que dic i no el que diuen que dic, aclareixo tot seguit que em sembla molt bé que es tallin caps on s'hagin de tallar caps).

Aquesta mena de valoracions anònimes i de grans xifres són lentes i enfarfegoses però acaben resultant, tanmateix, les més il·lustratives. I no, no és insensibilitat, és, si voleu dir-ho a la manera de Brecht, distanciament èpic.

17.4.2010